

Sygn. akt III UK 224/14

POSTANOWIENIE

Dnia 23 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania W. D.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 23 kwietnia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 lipca 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 30 lipca 2014 r. oddalił apelację ubezpieczonej W.D. od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 17 marca 2014 r., mocą którego oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z 21 września 2012 r. odmawiającej wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną ubezpieczonej. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 57 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.). Ponadto skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania - 1/ art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 1 k.p.c.; 2/ art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c.; 3/ art. 217 § 2 k.p.c. w

związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c.; 4/ art. 224 § 1 k.p.c. i art. 286 k.p.c.; 5/ art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...], a także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano 1) istnienie potrzeby dokonania wykładni przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 286 k.p.c., przez ustalenie, czy pominięcie wezwania biegłego, który złożył pisemną opinię, nie narusza jednej z podstawowych zasad procesu cywilnego, tj. zasady bezpośredniości, a ponadto 2) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sformułowanego następująco: czy opinia biegłego w postępowaniu cywilnym ma wyjaśnić sądowi orzekającemu w sprawie istotne okoliczności faktyczne wynikające ze zgromadzonego materiału dowodowego, którego analiza wymaga wiadomości specjalnych i tym samym zastępuje ocenę pozostałego materiału dowodowego, a w konsekwencji, czy sąd orzekający jest zwolniony od dokonania własnej oceny źródłowej dokumentacji dowodowej, medycznej z punktu widzenia jej wiarygodności, czy też w powyższym zakresie może poprzestać na wnioskach opinii biegłych, jak również czy w sytuacji braku istotnych ustaleń w zakresie stanu faktycznego w orzeczeniu Sądu Okręgowego, Sąd Apelacyjny orzekając merytorycznie na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji zobowiązany jest do poczynienia własnych ustaleń faktycznych i ich przedstawienia w uzasadnieniu, czy też może poprzestać na zaprezentowaniu jedynie własnej oceny dowodów i czy dokonując tejże oceny winien odnieść się do wszystkich dowodów zgromadzonych w aktach sprawy, czy też może poprzestać jedynie na części z nich oraz 3) oczywiste naruszenie przepisów wskazanych w podstawach skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zawarty w powołanym przepisie katalog przesłanek przedsądu jest wyczerpujący i żadne okoliczności wykraczające poza ten zamknięty wykaz nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W świetle powyższego unormowania, nie stanowi przesłani przedsądu podnoszona przez skarżącą oczywista zasadność zarzutów kasacyjnych.

Co się natomiast tyczy tej przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sadu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN

570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231, z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencki i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Z kolei w razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencki i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia

2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia.

Odnosnie do sugerowanej przez skarżącą potrzeby wykładni art. 286 k.p.c. przez ustalenie, czy pominięcie wezwania biegłego, który złożył pisemną opinię, nie narusza jednej z podstawowych zasad procesu cywilnego, tj. zasady bezpośredniości, wypada zauważyć, że już z literalnej wykładni powołanego przepisu wynika, iż żądanie od biegłego ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie stanowi uprawnienie sądu a nie obowiązek. Jak wskazuje się w orzecznictwie, dopiero gdy opinia biegłych wywołuje u sądu uzasadnione wątpliwości z uwagi na występujące w niej błędy, sprzeczności lub inne wady, wówczas sąd ten ma obowiązek zastosowania art. 286 k.p.c. i zażądania ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie lub - w razie potrzeby - zażądania dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009 r., I UK 102/09, LEX nr 537027; z dnia 14 stycznia 2011 r., II UK 160/10, LEX nr 786386, czy z dnia 16 października 2014 r., II UK 36/14, LEX nr 1548261). Co trzeba wyraźnie zaznaczyć, mimo że opinia dostarcza sądowi wiedzy specjalistycznej, to sąd nie jest obowiązany dążyć do sytuacji, aby opinią biegłego zostały przekonane również strony. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu rozstrzygającego spór (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r., II UKN 55/98, OSNAPiUS 1999 nr 10, poz. 351).

Co się natomiast tyczy występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego trzeba stwierdzić, że konstruując owo zagadnienie autor skargi kasacyjnej nawet nie wskazał przepisu prawa procesowego będącego jego podstawą, nie nawiązał w sposób generalny i abstrakcyjny do treści tego przepisu i nie wyjaśnił, w czym tkwią trudności w dekodowaniu zawartej w nim normy prawnej.

Argumentów za istnieniem tejże przesłanki przedsądu należałoby zatem poszukiwać w innych elementach konstrukcyjnych skargi, tj. w podstawach i zarzutach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu. Nie jest jednak rolą Sądu Najwyższego wyręczanie profesjonalnych pełnomocników stron procesowych z obowiązku prawidłowego konstruowania wnoszonych środków zaskarżenia.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia powołanych w skardze kasacyjnej przesłanek przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.